

Ätradalens Hembygds-krets

Nyhetsbrev Nr: 10

Heberg 2024 05 09

Hej alla,

Tack Gällared för ett mycket fint genomfört Årsmöte i ett vurfagert landskap.

Sitter och skriver detta i grådyster Kristi Himmelsfärds morgon och tänker tillbaks på dagen och då ljusnar minnet och Hedersnålens pristagare Bengt-Arne Nilsson som vigtt sitt liv åt Hembygdsrörelsen och gamla hantverk som anspråkslöst sa till mig när han fick sin utmärkelse och hör Gällareds motivering. "det är bara ett litet hörn i Gällared som jag berättat om", men alla dessa små hörn som man berättar om är så viktiga för att vi ska se och förstå helheten i det förgångna.

Ta också du och teckna ner ditt hörn i historien för dig kanske det inte känns så betydelsefullt men för oss andra ack så värdefullt.

Närmast nu så står en diskussion om frågesporten den 27 maj som Fagereds Pastorats Hbf inbjuder till.

Skolprojektet i Söderskolan som jag arbetat med under detta läsår kulminerar med vernissage av elevernas alster i det nyrenoverade stallet då elever och släkt är välkomna, eftersom stallet en gång tillhörde tinget i Årstad's Härads Tingshus i Heberg som när tinget lades ner 1906 såldes tingshuset till landstinget som inrättade en skola för sinnesslöa. Detta belyser vi med att sätta upp en utställning om tinghustiden och Särskolan Hallagården. Denna utställning invigs den 17 maj.

Vi visar vår bygd som Abild skulle hålla på Hjuleberg är inställd då de hålls bröllop där.

Krogsered sonderar om de kan ta på sig arrangemanget senare i år.

Händer i kretsen.

2024

31/5 Sista inlämningsdag för artiklar till Hallandsbygd

11 Juni 18:00 Sommarmöte. Årstad's Hbf. Hebergs Ting, Hallagården, Söderskolan projekt.

23/6 Midsommarfirande Larsagården, (Askome/Gunnarp)

4/8 Öppna stugornas dag

Aug/Sep Vi visar vår bygd 2024

5/10 Höstträff Katrineberg

29 oktober Bokhämtardag och styrelsemöte Okome Bygdegård

November Arkivens dag

Viktigt datum

31/5 Sista dag att lämna in artiklar till Hallandsbygd.

VIKTIGT Detta får hänga med en gång till, se till att Frågesportsansvariga får detta före mötet i Adas Hus den 27 maj.

Från Anders Lindström:

Hej Lars

Jag har skrivit ihop en rapport om frågesporten i Varberg, om vi vill ha mer beslutsunderlag att sprida i nyhetsbrevet.

Det är rapport 2 som är s a s live-rapporten, grunderna finns i den första rapporten jag skrev, skickar med den också.

Rapport 1:

Jag har pratat med Kenneth Johansson i Gödestad/Tvååker om hur Varbergskretsen jobbar med sin frågesport. De har en modell som de följer sedan ett tiotal år tillbaka, och själva tycker fungerar mycket bra. Grundläggande är att det är kretsen som sköter evenemangen.

En fast arbetsgrupp på fyra personer kör själva frågesporten, hittar på frågor, och står för presentationen av frågorna inklusive bildspel. Det förekommer ingen underhållning utöver presentationen av frågor och svar.

Föreningarna turas om, två föreningar varje gång, att stå för arrangemanget runt omkring, säljer entrébiljetter och lotter, kokar kaffe, brer mackor och serverar. Föreningarna tar alltså ingen ekonomisk risk, men bidrar med funktions- och insatser, en gång per "läsårs".

Inklusive lagen brukar där vara 120- 140 personer på frågesporten. Det säljs lotterier, i genomsnitt sju ringar x100 lotter varje gång. Lottpriset är precis som i Ätradalskretsen 5 kronor och entrén är precis som här 80 kronor. Deltagarna i frågesporten betalar inte själva sin avgift, det gör respektive förening i förskott på faktura.

I slutändan brukar frågesportserien ge ett överskott, som fördelas och återförs till föreningarna, det brukar röra sig om 2 000-3 000 kronor per förening och säsong.

Tävlingarna genomförs fyra gånger per "läsårs" i oktober, november, februari och mars. Det är alltid på söndagar, och alltid kvällstid med start klockan 18, lotterierna börjar säljas 17.30.

Eftersom det samlas så många så krävs det en stor lokal, och de som används i Varberg är Tofta bygdegård, Rolfstorps Folkets Hus och Medborgarhuset i Tvååker.

Mer om frågesporten kan läsas på kretsens hemsida hembygd.se/varberg där man också kan följa resultaten.

Alldeles när detta skrivs så får jag veta att Halmstad-kretsen undersöker om vi kan samarbeta och utbyta frågor. Det är förstås en annan variant, som skulle göra att de som är med och gör frågor ändå kunde tävla för sin egen förening i den lokala kretsen. Det kan också tåla att tänka på en sådan variant.

Vi kan förstås, om vi vill, ta efter det som passar oss. Det får bli kretsen som bestämmer hur och när vi eventuellt går vidare med en föränd-

ring av frågesporten.

Anders Lindström

Rapport 2:

För att bilda mig en uppfattning var jag med vid den sista frågesportsomgången i Varberg, i Tofta bygdegård 10 mars. De tävlande 11 lagen satt närmast på sina förberedda platser närmast scen och projektorduk. Vi övriga, publiken, satt vid fyra långbord, totalt drygt 80 personer.

Det fanns ett något större inslag än hos oss av unga vuxna, såväl i lagen som i publiken.

Kenneth Johansson i arrangörgruppen berättar att merparten av publiken faktiskt betalar sina 80 kronor kontant. Kretsen har goda förbindelser med banken och kan växla in kontanter, och mycket används också till de utlägg som man har. För lagen betalar resp. förening deltagavgiften i förskott per faktura.

Det är två föreningar i taget som turas om att stå för allt utom själva frågesporten, det går åt ungefär 2x5 personer till detta.

Frågorna är 15 till antalet. Inga särskilda publikfrågor utan tre frågor, 1, 6 och 11 är också publikfrågor. Vi svarar på en röd, en blå och en gul lapp, som är utlagda på borden och samlas in och rättas efter varje publikfråge-omgång.

Efter fråga 10 är det paus för fika, en tekaka med pålägg till var och en.

Den fasta tävlingsledningen, fyra personer, sköter presentation av frågor och svar, och bokför även resultatet. Ställningen redovisas på en särskild dator som också är uppkopplad till projektorn.

Alla fyra i gruppen har god dator-kunskap, berättar Kenneth. De samlas på ett möte några veckor innan respektive evenemang och har med sig fem frågor var, de bästa 15 används sedan. Vad som beskrivs som allmänbildning prioriteras: "geografi, litteratur och lite spritt."

Presentationen känns proffsig, men det är inga krusiduller utöver de bilder som är relevanta för frågor och svar.

Det förekommer ingen underhållning utöver själva frågesporten. Som avslutning sjungs nationalsången, helt à cappella. Lite överraskande, men det låter bra! Tre av de fyra i tävlingsledningen kan ta ton, två av dem sjunger också i kör!

Är detta något för oss? Spontant känns det gripbart, vid närmare eftertanke är frågan om vi har fyra personer som kan och vill göra något bra av detta? Bygger vi upp en sådan organisation till i höst?

Vi kan förstås, om vi vill, ta efter det som passar oss. Det får bli kretsen som bestämmer hur och när vi eventuellt går vidare med en förändring av frågesporten.

Anders Lindström

Inbjudan från Fagereds Pastorats Hbf.

**Hej!
Enligt beslut på senaste styrelsemötet kommer här inbjudan till diskussionskväll kring frågesportens framtid. Se bifogat dokument**

Vidarebefordra till representanter för lagen och/eller någon ur styrelsen som är intresserade.

Välkomna till Källsjö småskolan den 27/5 kl 19.00

Frågesport

Grattis Fagereds Pastorats Hbf till segern i Länsfinalen.

Frågesporten behöver förnyelse?

Läs Anders Lindströms rapport, delge den till ditt frågesportslag.

Kom med synpunkter!

Ni får diskutera i föreningarna om hur ni vill förändra upplägget.

Finns det intresserade personer i kretsen att ta sig an Varbergsmodellen, så kom med namn så det kan bildas en kommitté.

Alternativet att vi kör en lightversion av Varberg

Vi skulle kunna köra två omgångar på hösten och två på våren med alla lagen i kretsen vi skulle då bli 9 lag som tävlar gärna centralt i t.ex. Okome och Ullared.

Jag vet inte om det finns några i kretsen som är villiga att åta sig att göra alla frågorna vid varje tävling. Ett annat alternativ är att varje förening med lag gör 2 frågor var, dock inte de 5 som tävlar i lagen.

Ett annat alternativ är att man kör 9 omgångar med 2 eller 3 frågor och varje lag som ansvarar för frågorna deltar inte i den omgången. Sedan får man ha en skilje fråga med närmast vinner.

Vinsten av denna förändring blir att bara behöver ha en Hyra en Underhållare, och förhoppningsvis mer åskådare.

Nationaldagsfirande!

Inbjudan från Karolina Petersson Falkenbergs kommun:

Vi kommer i år att fira nationaldagen i gamla stan för att lyfta vår rika kulturhistoria. Även om det är ett arrangemang i centrum funderar jag på om våra Hembygdsföreningar skulle vara intresserade av att delta?

Kanske helt enkelt genom att finnas på plats och prata om verksamheterna, visa upp årsböcker och göra reklam för kommande event och händelser under sommaren i era respektive föreningar.

Vill gärna få in perspektivet att vi har en rik kulturhistoria i HELA kommunen.

Det kommer att vara en hantverksmarknad i Gamla Stan. Hembygdsmuseet kommer att medverka.

S:t Laurentii Kyrka kommer att vara öppen. Aktiviteter vid Gåsatorget,

Det kommer att finnas små bodar. Vi kan få tillgång till en eller två.

Visa upp Folkdräkter, föremål, sälja böcker.

Jag ska försöka hinna göra upp skyltmaterial som belyser kretsens föreningar.

Det är kort om tid, men det är bra om vi visar oss, när vi nu blir tillfrågade.

Finns det intresse för att delta?

Hör av er till mig för samordning om plats.

Halländska Hembygdsrådet

VERKSAMHETSPLAN 2024

- Halländska hembygdsrådets distriktsverksamhet

Hembygdsrådsmöten:

Mån 25/3, kl 18.00 – zoom-möte.

Mån 6/5, kl 18.00 – fysiskt möte.

Mån 26/8, kl. 18.00 – fysiskt möte.

Fre 18/10, kl. 9-14 – Planeringskonferens.

Tis 3/12, kl. 15.00 – fysiskt möte.

Konferenser/utbildning:

Samlingsförvaltningskonferens för hembygdsföreningar i Halland Lör 27/1, kl. 9.30 - 16.00. Samverkansprojekt.

Hembygdshistoria för skolan – så gör du! Ons 21/2, kl. 18.00 - 20.00. Ann-Christin Johansson och Lars Hillertz berättar och ger tips!

Torpforskning för hembygdsföreningar, genom Hallands Släktforskarförening, våren 2024.

Hallandsfinalen i frågesport: Sön 21 april i Solbackens bygdegård, Edenberga. Vård: Höks Hembygdsrets.

SHF:s Riksstämma år 2024

Fre-sön 10-12/5 i Gävle. Hallands ombud: Hök, Falkenberg, Hylte och ordföranden samt ev. konsulenten.

Halländska hembygdsrörelsens nätverksträffar:

Fre 1/3, kl. 9-14, i Hök – plats se senare inbjudan.

Fre 6/9, kl. 9-14, i Femsjö – Hylte.

Höst träff - för alla hembygdsföreningar i Halland:

Lör 5/10, kl. 10.00 - 15.30. Plats: prel. Katrinebergs folkhögskola, Vessigebro.

Projekt:

- Torp-projekt – I samverkan med Länsstyrelsen Halland, Kulturmiljö Halland, Hallands

Släktforskarförbund, Stf Vuxenskolan, Region Halland - kulturarv.

- Dräkt-projekt - digitalisering till hemsida och arkiv.

Tidningen I Halland:

Nr 1, utgivning 3/5 och Nr 2, utgivning 22/11. Deadline 1 månad före.

På Hembygdsrådets möte den 6 maj så diskuterade vi det förestående Riksmötets motioner och då framför allt den förslagna höjningen av medlemsavgiften till förbundet från 13 kronor till 23 kronor. De halländska delegaterna kommer att argumentera för en stegvis ökning (3 kr för 2026) av medlemsavgiften såsom vi diskuterade på vårt årsmöte i Gällared.

Nu hoppas vi att vi får med oss andra distrikt i kampen om ekonomin.

Årstads Hembygdsförening bjuder in till
invigning av det gamla Tinghusstallet vid
Söderskolan fredag 17 maj kl. 14.00-17.00
Vi har också öppet den 25 maj och 1 juni 14.00-17.00
samt på Öppna stugornas Dag den 4 augusti.

Hjärtligt välkomna!

Det kommer att finnas en permanent utställning som handlar om Tinghustiden och om en del rättsfall.
En utställningsdel handlar om Skolhemmet Hallagården som tog över lokalerna efter tinget. Denna del är under uppbyggnad historiskt har vi kommit fram till 1930-talet, sedan har det gjorts intervjuer med personal som arbetat här, och den är klar.
Idag finns Söderskolan på området och under läsåret har vi i Hembygdsföreningen haft Hembygds-kunskapsundervisning och eleverna visar upp vad man arbetat med under året.
På området ligger också en förläggning, idag med Ukrainska flyktingar och en av dem visar upp sina konstnärliga talanger.

När Heberg hade ting

Domstolsväsendet var annorlunda ordnat i gångna tider.

Då var häradet gränsområde för den lokala domstolen, häradsrätten

I allmänhet hade varje härad sin häradsrätt, sitt tingsställe och - i äldre tider - sin avrättningsplats.

Straffen för brottsmål var i allmänhet hårda, oavsett om de bestod i böter, fängelse, spöstraff eller rena dödsdomar.

Hallagårdens skolhem, Heberg.

Ensamägt & Foto: A/B Flygtrafik Dair Långed.
Frigiven av Försvaret 786/1962